

PROTOKÓŁ z XXVIII posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 21 marca 2025 roku, o godzinie 12:00 w siedzibie Ministerstwa Cyfryzacji.

Otwarcie Posiedzenia – p. Agnieszka Jankowska, Przewodnicząca Rady ds. Cyfryzacji.

Pani Przewodnicząca powitała członków Rady ds. Cyfryzacji oraz zaproszonych na posiedzenie gości. W tym punkcie porządku obrad uzgodniono także termin kolejnego posiedzenia Rady na dzień 17 kwietnia 2025 r.

Bezpieczeństwo dzieci w cyfrowym świecie: jakie zjawiska i zagrożenia obserwujemy i jak możemy na nie reagować?

- Pani Katarzyna Szymielewicz, Członkini Rady ds. Cyfryzacji – wprowadzenie.

Pani K. Szymielewicz wskazała, że Rada wyraziła chęć przeniesienia dyskusji na temat obecności dzieci w sieci na większe pole, z uwagi na bardzo częste powracanie tematu nielegalnych treści. Jako cel przedmiotowego posiedzenia wskazała wykonanie kroku wstecz i spojrzenia na tę sprawę szerzej niż wskazywałyby kompetencje resortu cyfryzacji i Rady. Uznała, że należy spojrzeć na technologie, z których korzystają dorośli i dzieci jako na system naczyń połączonych, gdzie występują gigantyczne problemy systemowe, wykraczające poza obszar będący w kompetencjach MC, dla zaproponowania odpowiednich rozwiązań. Przedstawiona została mapa problemów z zakresu ochrony dzieci w sieci, łączących się z tematyką zdrowia psychicznego, fizycznego, projektowania technologii oraz tezy badaczy z zakresu efektów, jakie zaobserwowano na dzieciach w korelacji w ich głębokim zanurzeniu w usługi online – są to m.in. bardzo poważne problemy społeczne.

- Pan Konrad Ciesiołkiewicz, Współautor raportu "Internet dzieci", Członek Państwowej Komisji ds. przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 - „Internet dzieci. Raport z monitoringu obecności dzieci i młodzieży w Internecie” – najważniejsze wyniki oraz kluczowe rekomendacje działań.

Pan K. Ciesiołkiewicz przedstawił raport dot. monitoringu i aktywności dzieci i młodzieży w sieci w ogromnej mierze na platformach społecznościowych oraz komunikatorach. Młodzi ludzie korzystają z serwisów społecznościowych w 98% na smartfonach. 58% dzieci w wieku 7-12 lat korzysta z platform oraz komunikatorów dozwolonych od 13 roku życia, ponad 51% korzysta z serwisów, które mają w nazwie kategorie oznaczające treści pornograficzne. Pan K. Ciesiołkiewicz wskazał, że liczba dzieci korzystających z serwisów społecznościowych dozwolonych od 13 roku życia wynosi 1,4 mln.

Badania organizacji „We Protect”(2023) ukazały, że krzywdzenie seksualne w sieci w Polsce dot. 69% osób małoletnich. Wspomniane zostało zjawisko CSAM w kontekście grupy wiekowej 7-10 lat – materiały autorstwa dzieci, w których są umieszczane w kontekście seksualnym. Zaobserwowano wzrost tego zjawiska między 2019 a 2023 r. o 1816% w skali globalnej. W odniesieniu do danych krajowych, w zeszłym roku raportowanych do policji

materiałów CSAM było 108 tys. Generalnie używane jest sformułowanie o zjawisku epidemii, ponieważ coraz mniejsze dzieci korzystają z urządzeń w sposób praktycznie nielimitowany. Jest coraz więcej materiałów dzieci w wieku 3-6 lat w kategorii *self-generated content* - oznacza to, że groomerzy – osoby uwodzące „łapią” dzieci bardzo młode, które korzystają z aplikacji dla osób powyżej 13, a nawet 18 roku życia. Z punktu widzenia dziecka to zabawa na platformie zarezerwowanej dla dużo starszych osób, lecz z punktu widzenia uwodzącego stanowią doskonały materiał do wykorzystania. Wskazano, że średni czas uwodzenia w grach online to 25 minut. Podczas prowadzonych dialogów najczęściej dochodzi do próby zaproszenia do przesyłania przez dziecko m.in. intymnych zdjęć. Poinformowano, że liczba takich spraw narasta, bardzo często nie ma też szczegółowych analiz, ponieważ wiele przypadków tego procederu nie jest zgłaszanych. Za istotne uznano pobudzenie opinii publicznej do reakcji w kierunku respektowania granicy wieku dostępu do platform. Należy podążać narracją wymagań i oczekiwań co do podejmowania działań interwencyjnych i naprawczych.

Pani Martyna Różycka z NASK wskazała, że dzieci doświadczają przemocy seksualnej nie tylko ze strony dorosłych, ale także rówieśników i tzw. „rówieśników +”. Przede wszystkim takie zjawisko może być dla dziecka bardzo destrukcyjne. Pani M. Różycka nawiązała do *self-generated content* – treści wytworzonych przez coraz młodsze dzieci, nie tylko samodzielnie, ale za namową np. starszego rodzeństwa. W odniesieniu do *groomingu*, nie każdy sprawca ma na celu spotkanie dziecka w realnym świecie – jego celem jest rozmowa o charakterze seksualnym czy otrzymanie intymnych zdjęć, co kończy proces uwodzenia. Ponadto, Pani M. Różycka wspomniała o zjawisku wymuszania, a następnie szantażowania na podstawie intymnych zdjęć – w przypadku dziewczynek celem jest uzyskanie kolejnych zdjęć, a chłopców uzyskanie pieniędzy. Dzieci związane z grami mają umiejętność przetransformowywania pieniędzy przez Internet, w związku z tym chłopcy są na celowniku przestępców, którzy dobrze wiedzą, że mają kontakt z dzieckiem. Za przerażający wskazano fakt, że młodzi ludzie są na celowniku cyberprzestępców w wielu miejscach, którzy uczą je procederu hakowania czy phishingu.

- [Pani Anna Dzielska, Adiunkt, p.o. Kierownika, Zakład Zdrowia Dzieci i Młodzieży, Instytut Matki i Dziecka - Skala i przyczyny kryzysu zdrowia psychicznego wśród dzieci.](#)

Pani A. Dzielska zapowiedziała przedstawienie wyników międzynarodowych badań nad zdrowiem i zachowaniami zdrowotnymi młodzieży szkolnej HBSC prowadzonych przez Instytut Matki i Dziecka z Uniwersytetem Warszawskim w Polsce. Zaprezentowane dane pochodzą z dwóch raportów międzynarodowych z badań przeprowadzonych w 2022 r. Wskazano trudności z przeprowadzeniem tych badań w 2022 r. zwłaszcza w Polsce, bowiem badania zostały rozpoczęte tuż po wybuchu wojny w Ukrainie i dwa miesiące po powrocie dzieci do szkół po przerwie spowodowanej COVID-19, co z pewnością miało wpływ na wyniki. Są to badania o globalnym zasięgu - 44 kraje wzięły w nim udział, a zostały przeprowadzone w trzech grupach wiekowych: 11, 13 i 15-latków, w Polsce dodatkowo 17-latków. Odniesiono się do wartości danych w kontekście cyberprzemocy i używania social mediów –

wszechobecny problem wpływający na zdrowie i samopoczucie nastolatków na całym świecie. Konsekwencje tego zjawiska są bardzo szerokie – związane ze zdrowiem fizycznym i psychicznym oraz edukacyjnym. Jednym ze wskaźników jest cyberprzemoc wobec innych. Podano informacje dot. młodzieży ze wszystkich krajów, w jakich przeprowadzono badania. Średnio 12% nastolatków zgłosiło, że stosowało cyberprzemoc wobec innych, przy czym odsetek ten był wyższy wśród chłopców niż dziewcząt. W porównaniu międzynarodowym Polska plasuje się na poziomie procentowym - 11 latki 7 miejsce: 12% dziewcząt/20% chłopców, 13-latki 4 miejsce, odpowiednio 18% i 22%, 15-latki 5 miejsce, odpowiednio 12% i 26%. W trendach międzynarodowych zaobserwowano w latach 2018-2022 wzrost częstości, przy czym wskaźniki są wyższe wśród chłopców niż dziewcząt. W Polsce zauważono lekki spadek częstości u 15-letnich dziewcząt, a u pozostałych grup wieku oraz obu płci jest podobna częstość. Co do doświadczania cyberprzemocy, to odsetki są wyższe niż w kontekście sprawstwa – ogółem 16% nastolatków zgłosiło cyberprzemoc. Najczęściej w większości krajów i regionów, cyberprzemocy doświadczali 11-letni chłopcy i 13-letnie dziewczęta. Zmiany w zakresie doświadczania cyberprzemocy są bardzo niekorzystne. Wzrost częstości zaobserwowano w każdej grupie i wieku u obu płci. Najbardziej widoczne zmiany występują u 13-latków. W rankingu międzynarodowym polska młodzież znajduje się w pierwszej dziesiątce (11-latki) lub pierwszej piątce (13 i 15-latki) krajów o najwyższym odsetku doświadczania cyberprzemocy, przy czym największy odsetek doświadczających tej formy przemocy zanotowano u 13-latków (28% dziewcząt i 25% chłopców). Badano także problemowe używanie mediów społecznościowych, tj. występowanie co najmniej sześciu z dziewięciu objawów uzależnienia związanych z korzystaniem z mediów społecznościowych, takich jak zaabsorbowanie mediami społecznościowymi, poczucie niezadowolenia z powodu chęci spędzania większej ilości czasu w mediach społecznościowych i doświadczanie negatywnych emocji, gdy nie można z nich korzystać. W kontekście innych krajów HBSC Polska plasuje się w połowie rankingu. Dominującym symptomem spośród występujących w skali problemowego używania mediów społecznościowych jest używanie tych mediów, aby poradzić sobie z trudnymi emocjami (ponad połowa 13 i 15-latków wybrała to stwierdzenie).

Przedstawiono jaki związek ze zdrowiem ma używanie mediów społecznościowych oraz cyberprzemoc i obraz dwóch wskaźników potencjalnie związanych – poczucie dobrostanu i obraz ciała. W każdej grupie wieku obu płci Polska uplasowała się na szczycie rankingu nastolatków, oceniających siebie jako zbyt grubych. W kategorii poczucie dobrostanu Polska także znalazła się na szczycie rankingu. Podsumowując, wskazano, że należy poczynić działania w kierunku zmian. Istotne jest stworzenie bezpiecznego środowiska cyfrowego i współpracy między decydentami, nauczycielami, branżą technologiczną.

Pani Aleksandra Lewandowska, Konsultantka Krajowa w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży wskazała, że na przestrzeni głównie ostatnich kilku lat kondycja psychiczna dzieci i młodzieży uległa znaczącemu pogorszeniu. Jest ponad dwukrotnie więcej przypadków wśród dzieci i młodzieży wymagających leczenia i opieki specjalistycznej w obszarze psychiatrii. Głównymi przyczynami zaburzeń jest przemoc – najczęściej cyberprzemoc i przemoc

seksualna. Na przestrzeni czterech lat blisko trzykrotnie wzrosła liczba wysyłanych zawiadomień głównie do prokuratury z podejrzeniem przemocy seksualnej wobec dziecka czy nastolatka. Niepokojąca jest także rosnąca liczba coraz młodszych dzieci doświadczających przemocy seksualnej głównie w sieci i nie tylko, zarówno ze strony dorosłych jak i rówieśników. Zidentyfikowano lukę w naszym kraju co do mechanizmów zabezpieczających i powodujących brak możliwości korzystania przez dzieci z określonych platform czy dostępu do zagrażających treści. Ponadto, można zauważyć kryzys relacji międzyludzkich, a także problem z odpowiedzialnością rodzicielską. Coraz więcej mówi się nie tyle o samym czasie ale przede wszystkim jakości korzystania z technologii cyfrowych. Wobec identyfikacji problemu, wiedzy o danych związanych z narastającą przemocą, znajomości przyczyn, pojawiła się rekomendacja działań dwutorowych – z jednej strony regulacje uniemożliwiające korzystanie z narzędzi w kontekście niebezpieczeństwa, a z drugiej strony edukacja zdrowotna oraz zaangażowanie rodziców i poprawa jakości relacji między dziećmi a rodzicami.

W toku dyskusji rozmawiano o rekomendowanych programach profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z zakresu bezpieczeństwa w sieci, które są dobrowolne, a uczestnictwo dziecka należy do decyzji rodziców. Ponadto, istotna jest profilaktyka i dostęp do opieki psychiatrycznej. Wspomniano o rosnącym wśród dzieci stresie szkolnym i rozbieżności między postrzeganiem pewnych kwestii przez dzieci i rodziców. Istotne są także działania w tym zakresie pomiędzy poszczególnymi resortami. Dyskutowano także o stopniu kontroli rodzicielskiej w zakresie korzystania przez dzieci i młodzież z technologii cyfrowych, a także metodzie weryfikacji wieku przy korzystaniu z platform.

Pan Profesor Wojciech Kulesza odniósł się do powodów braku satysfakcji przez nastolatki ze swojego wyglądu. Spoglądając na problem ze strony psychologii społecznej, jednym z podstawowych mechanizmów są porównania społeczne, których ekspozycja dramatycznie rośnie przez korzystanie z mediów społecznościowych. Jeden z członków Rady zauważył, że być może w zbyt małym stopniu weryfikujemy informacje znalezione online, a w innych krajach również wśród dzieci mechanizm identyfikowania i weryfikowania jest lepiej rozwinięty. Należy wpłynąć na podejście sposobu postrzegania dzieci przez siebie – to praca u podstaw związana z weryfikowaniem informacji i budowaniem samooceny.

Pan Profesor W. Kulesza przedstawił światowe rekomendacje w zakresie zdrowia psychicznego i social mediów, które zostały podzielone na działania faktyczne i pozorowane. Na badania w USA zostało przeznaczonych 15 mln USD, jednak amerykańanie deklarują potrzebę 100 mln USD. Wskazał, że przykładów blokowania badań jest bardzo dużo – w USA przemysł zbrojeniowy ustawowo zablokował prowadzenie badań nad szkodliwością broni palnej i możliwy jest scenariusz w przypadku mediów społecznościowych. Ponadto, media społecznościowe nie zgadzają się na dostęp do algorytmów i transparentności. Jedną z rekomendacji to zobligowanie mediów społecznościowych do wyeliminowania zagrożeń płynących z korzystania z mediów społecznościowych oraz uczynienie mediów odpowiedzialnymi wpływowi tych korporacji na zdrowie psychiczne i dobrostan. Ewentualne

rekomendacje to dostosowanie funkcjonalności/zgód/ostrzeżeń do języka/narracji zdolności rozwojowych i poznawczych nastolatków. Obecna narracja dla dorosłych może być niewystarczająca dla młodszych odbiorców i osoby te nie rozumieją przekazywanych im informacji. Ponadto, wdrożenie badań nad dopuszczeniem produktów mediów społecznościowych analogicznie jak w przypadku: zabawek, bezpieczeństwa na drodze i dopuszczenia pojazdów czy leków. W USA dokument: *The Kids Online Safety Act* nie został jeszcze wprowadzony z uwagi na opór koncernów. Działania, które warto podjąć to priorytet zdrowia i bezpieczeństwa dzieci. Za istotne uznano także ułatwienie składania zażaleń i zaskarżeń oraz nakaz ich rozpatrywania.

Na bazie przedstawionych badań i rekomendacji Pan Profesor wskazał swoje spostrzeżenia wymieniając, że niezasadne jest obciążanie rodziców odpowiedzialnością za korzystanie przez dzieci z social mediów (a często ten mechanizm jest przedstawiany jako zasadny). Bardzo rzadko debatuje się w rekomendacjach światowych o uczynieniu psychologii i prawa kluczowymi obszarami działań. Istotna jest zmiana myślenia – problemem jest produkt, a nie osoba korzystająca albo otoczenie społeczne.

Pani Martyna Różycka z NASK odniosła się do wdrożenia Rozporządzenia DSA, z uwagi na zawartość kwestii będących narzędziami do regulacji działalności platform społecznościowych - jedna z nich to język zrozumiały dla dzieci. W przypadkach m.in. cyberprzemocy to platformy są oczekiwanym partnerem do rozmowy dla dziecka w sytuacji zagrożenia. Dzieci nie mówią o cyberprzemocy, bowiem nie chcą być postrzegane jako słabe. W przyszłości musi istnieć obywatelstwo cyfrowe i potrzeba uczyć dzieci zgłaszania oraz przeciwdziałania sytuacjom, które im nie odpowiadają.

W toku dyskusji wyrażono zdanie, że należy rozróżnić usługi związane z cyberbezpieczeństwem z bezpieczeństwem i ochroną dzieci w sieci od zawartości treści, które mogą mieć wpływ na młode pokolenia albo są szkodliwe dla rozwoju moralnego oraz psychicznego. Potrzebna jest koordynacja działań, przede wszystkim na poziomie regulacji oraz rozwiązania systemowe.

Pani K. Szymielewicz na zakończenie posiedzenia przedstawiła wyniki badania fundacji Panoptykon, w którym zostało zadane pytanie kto powinien odpowiedzieć na problem ochrony dzieci i młodzieży w sieci - dyrekcja i nauczyciele w szkołach, następnie platformy społecznościowe i instytucje centralne np. MEN – to najczęściej udzielane odpowiedzi.

Pani Przewodnicząca, poinformowała, że kolejne posiedzenie Rady, będzie dotyczyło tematu rozwiązań w zakresie ochrony młodych osób w sieci. Przygotowane zostanie stanowisko Rady w przedmiotowym temacie. Dyskutowano o elementach, jakie należy zawrzeć w stanowisku.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Katarzyna Chałubińska-Jentkiewicz
3. Andrzej Dulka
4. Agnieszka Gryszczyńska
5. Agnieszka Jankowska – Przewodnicząca
6. Jolanta Jaworska
7. Michał Kanownik
8. Katarzyna Kopczewska
9. Janusz Kosiński
10. Jarosław Mojsiejuk
11. Marta Poślad
12. Krzysztof Silicki
13. Bianka Siwińska
14. Patrycja Staniszevska
15. Katarzyna Szymielewicz
16. Sławomir Wojciechowski
17. Małgorzata Zakrzewska

Zaproszeni goście:

18. Konrad Ciesiołkiewicz, Współautor raportu "Internet dzieci", Członek Państwowej Komisji ds. przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15
19. Anna Dzielska, Adiunkt, p.o. Kierownika, Zakład Zdrowia Dzieci i Młodzieży, Instytut Matki i Dziecka
20. Wojciech Kulesza - Psycholog społeczny, Kierownik Katedry Psychologii Społecznej - Uniwersytet SWPS
21. Aleksandra Lewandowska - Konsultantka Krajowa w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży
22. Martyna Różycka, Kierownik Działu Reagowania na Nielegalne Treści w Internecie Dyżurnet.pl w NASK

Sekretariat Rady i pracownicy Ministerstwa Cyfryzacji:

- 23. Marzena Sawicka, Dyrektor Departamentu Telekomunikacji w MC
- 24. Karolina Taczalska, Biuro Ministra w MC
- 25. Joanna Gójska, Biuro Ministra w MC